

Wat na het secundair onderwijs ?

Na doorstroom- en dubbele finaliteit

We starten om 20u03

2026-2027

Welkom

- Presentatie wordt opgenomen
 - Beschikbaar via de website van de CLB's
- Slides van de presentatie
 - Beschikbaar via de website van de CLB's
- Al vragen?
 - Mogelijks volgt je antwoord in de presentatie
 - In de V&A worden vragen beantwoord door CLB-medewerkers

Van vraag ...

Wat doe
ik nu
het liefst?

Ik wil meteen
aan het werk,
denk ik...

Professionele
of academische
bachelor?

Wat zijn
studiepunten?

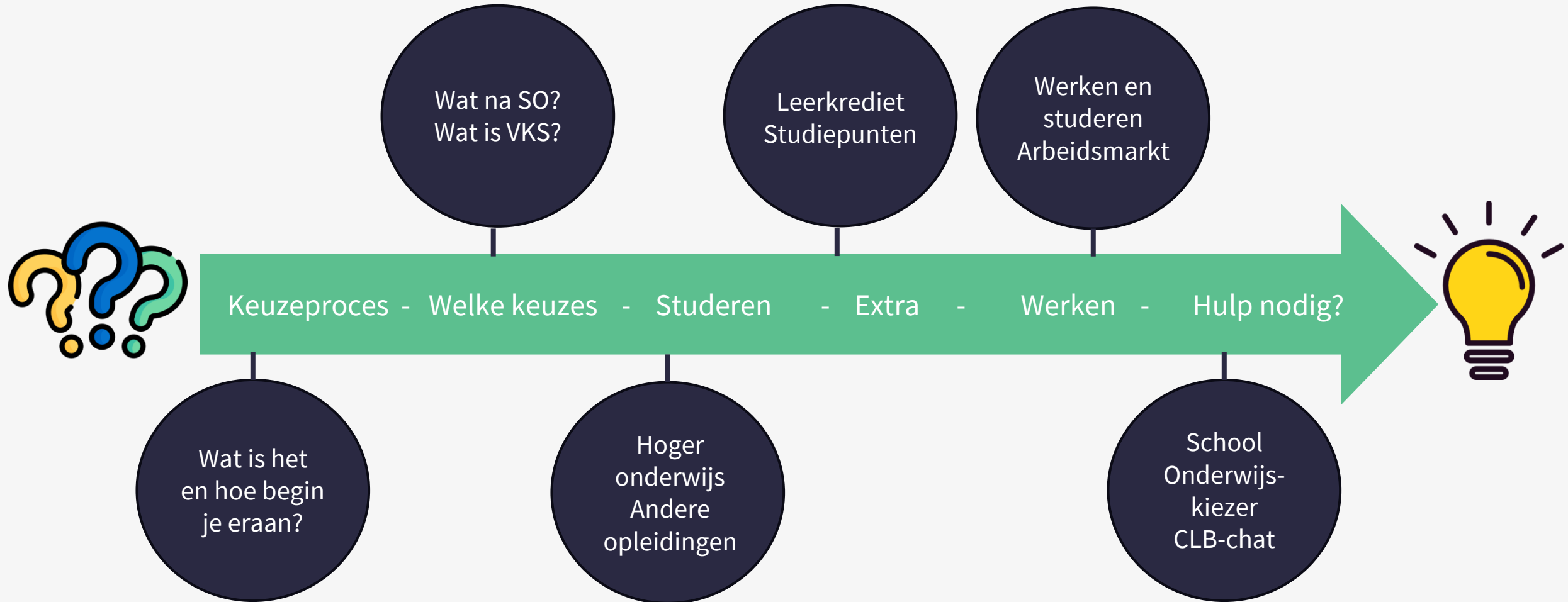
Ik heb
nog alle
tijd...

...naar antwoord !

We nemen je mee op weg

6 keuzetaken

Blij met mijn keuze!?

- Een laatste check...
- Ben ik blij met mijn keuze?

Ik beslis!

- Welke keuze blijft over?
- Kan ik de knoop doorhakken?
- Ik weet wat ik wil!

Wie ben ik?

- Wat interesseert mij?
- Wat kan ik goed?
- Ben ik een studiehoofd of meer een doener?
- Ik doe een beroepentest.

Hoe en waarom kiezen?

- Stel ik mij al de vraag 'Waarom moet ik kiezen?'
- Waarom wel, waarom niet?

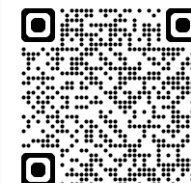
Welke keuzes?

- Werken – studeren – of beide?
- Wat kan ik na mijn richting?
- Hoe ziet het hoger onderwijs eruit?

Ik verdiep mij

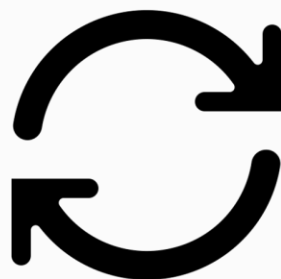
- Wat zijn studiepunten, leerkrediet?
- Wanneer gaat de SID-in door?
- Ik bezoek een opendeurdag
- Hoe start ik een eigen zaak?

mijnkeuze.onderwijskiezer.be

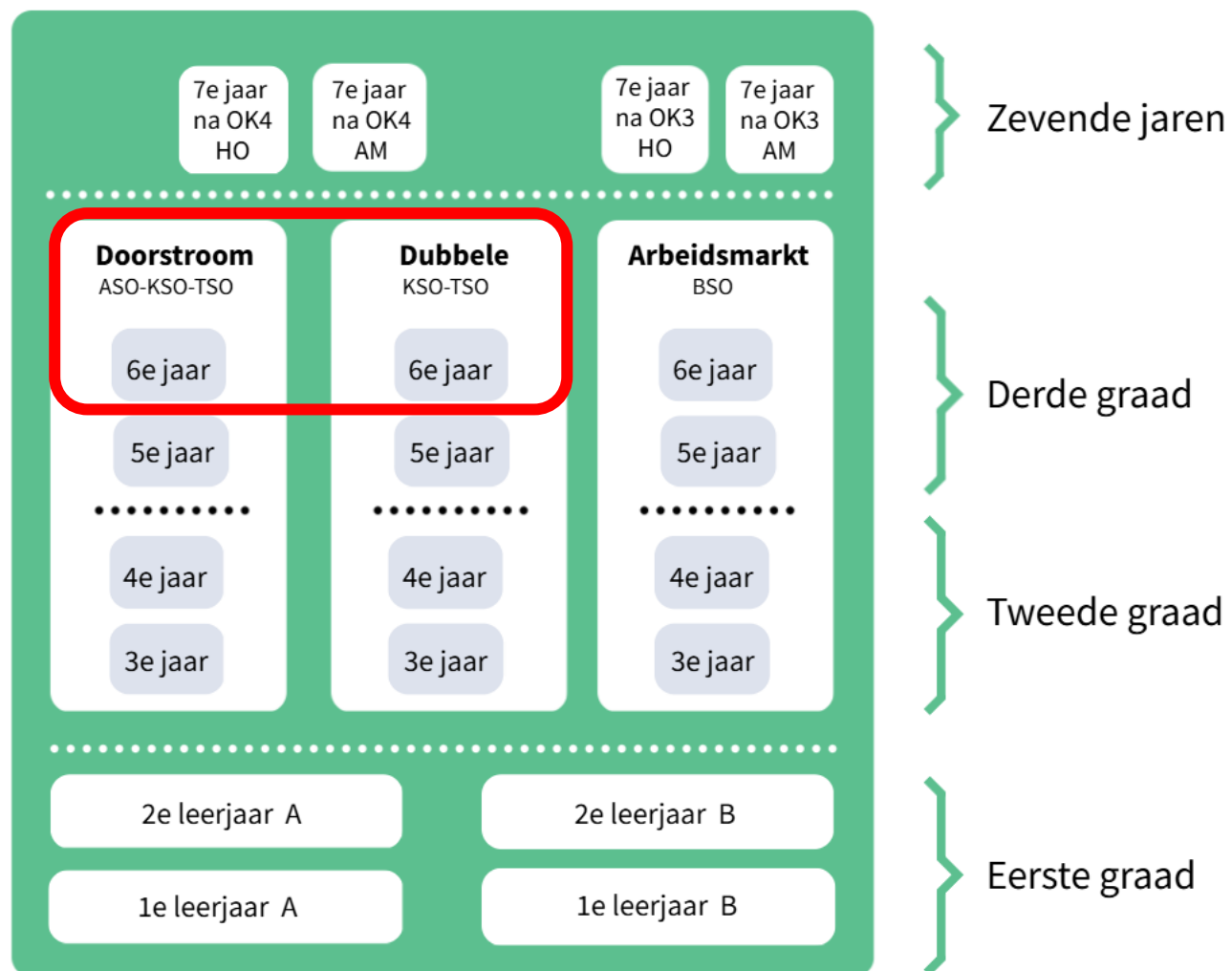

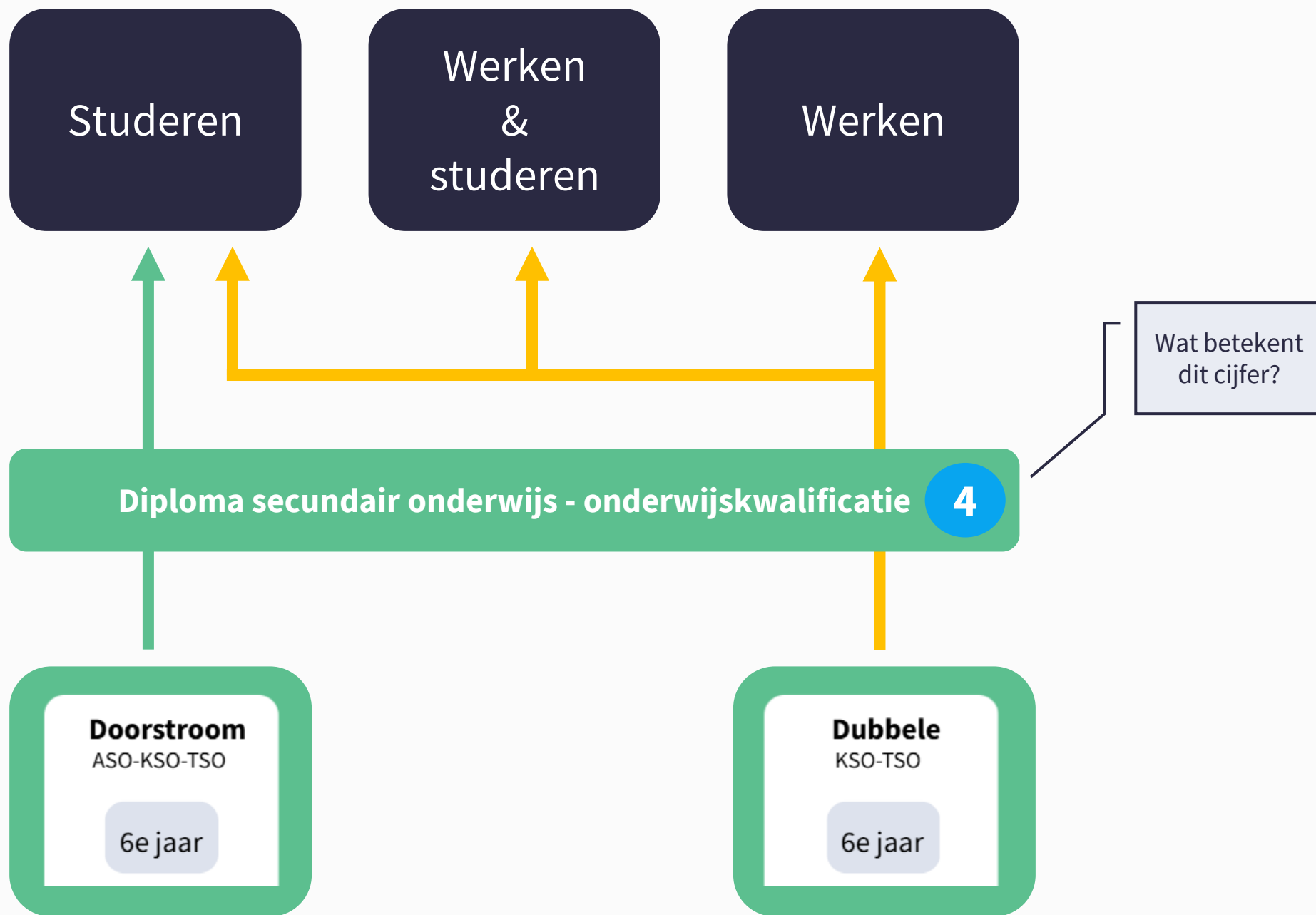
Welke keuzes ?

Secundair onderwijs

Onderwijskwalificaties

1-8

beschrijven wat je moet **kennen en kunnen** om

een **opleiding**
te starten

een **beroep**
uit te oefenen

deel te nemen aan
de **maatschappij**

8

niveau's

Je behaalt
het niveau na
de opleiding...

8

doctor

7

master

6

bachelor

5

graduaat

hoger onderwijs

4

3de graad doorstroom- of dubbele finaliteit (ASO-KSO-TSO)
7e jaar gericht op hoger onderwijs na OK3

3

3de graad arbeidsmarktfinaliteit (BSO)

2

2e graad dual arbeidsmarktfinaliteit (BSO)

secundair onderwijs

1

lager onderwijs

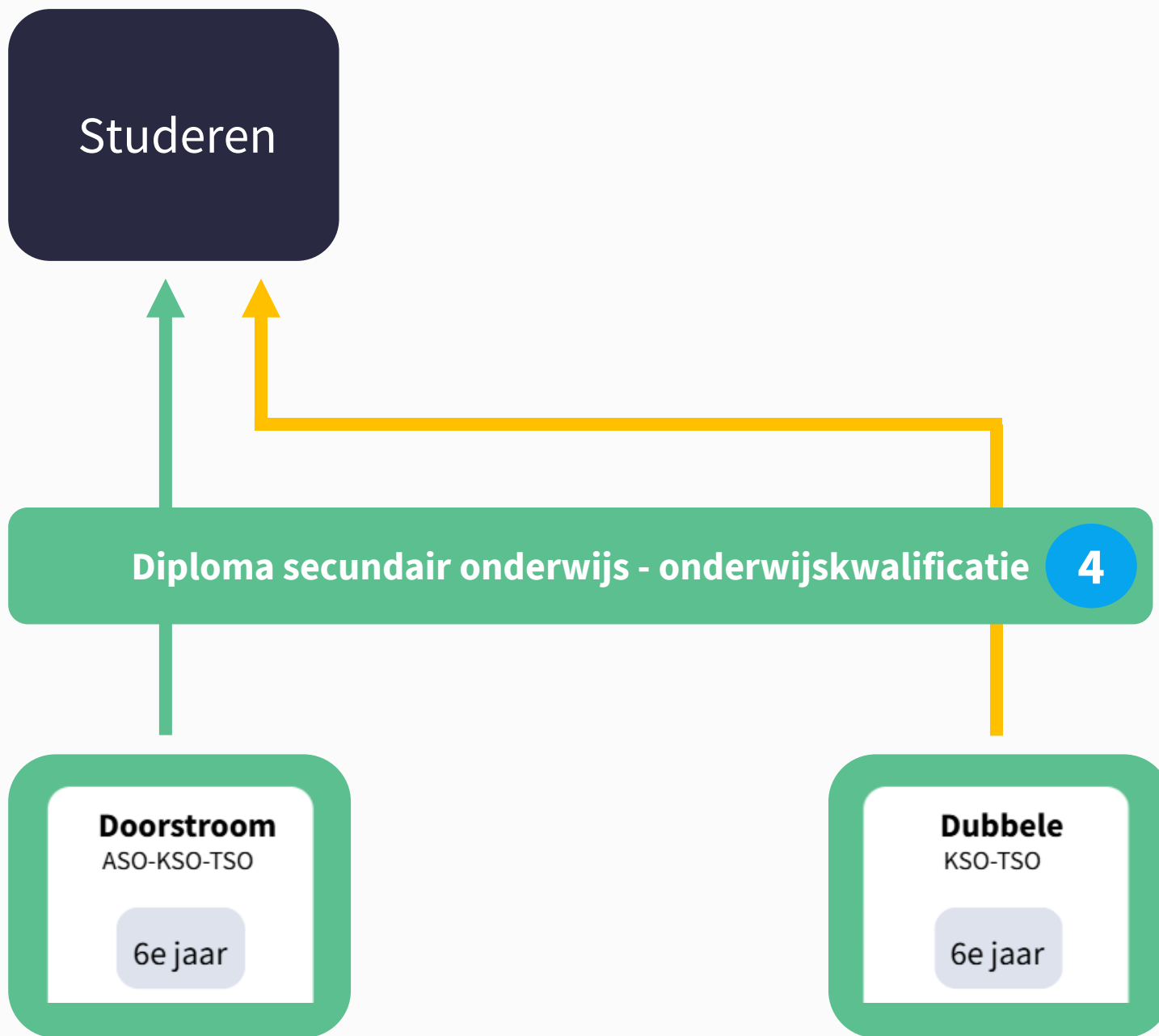
basisonderwijs

Beroepskwalificaties

BK

beschrijven wat je moet **kennen en kunnen** om

een **beroep**
uit te oefenen

Studeren in...

Secundair onderwijs

7de jaren
gericht op
arbeidsmarkt

7de jaren
gericht op
hoger onderwijs

Hoger onderwijs

Graduaat

Professionele
bachelor

Academische
bachelor

Andere opleidingen

Uniformberoepen

Volwassenenonderwijs

Syntra

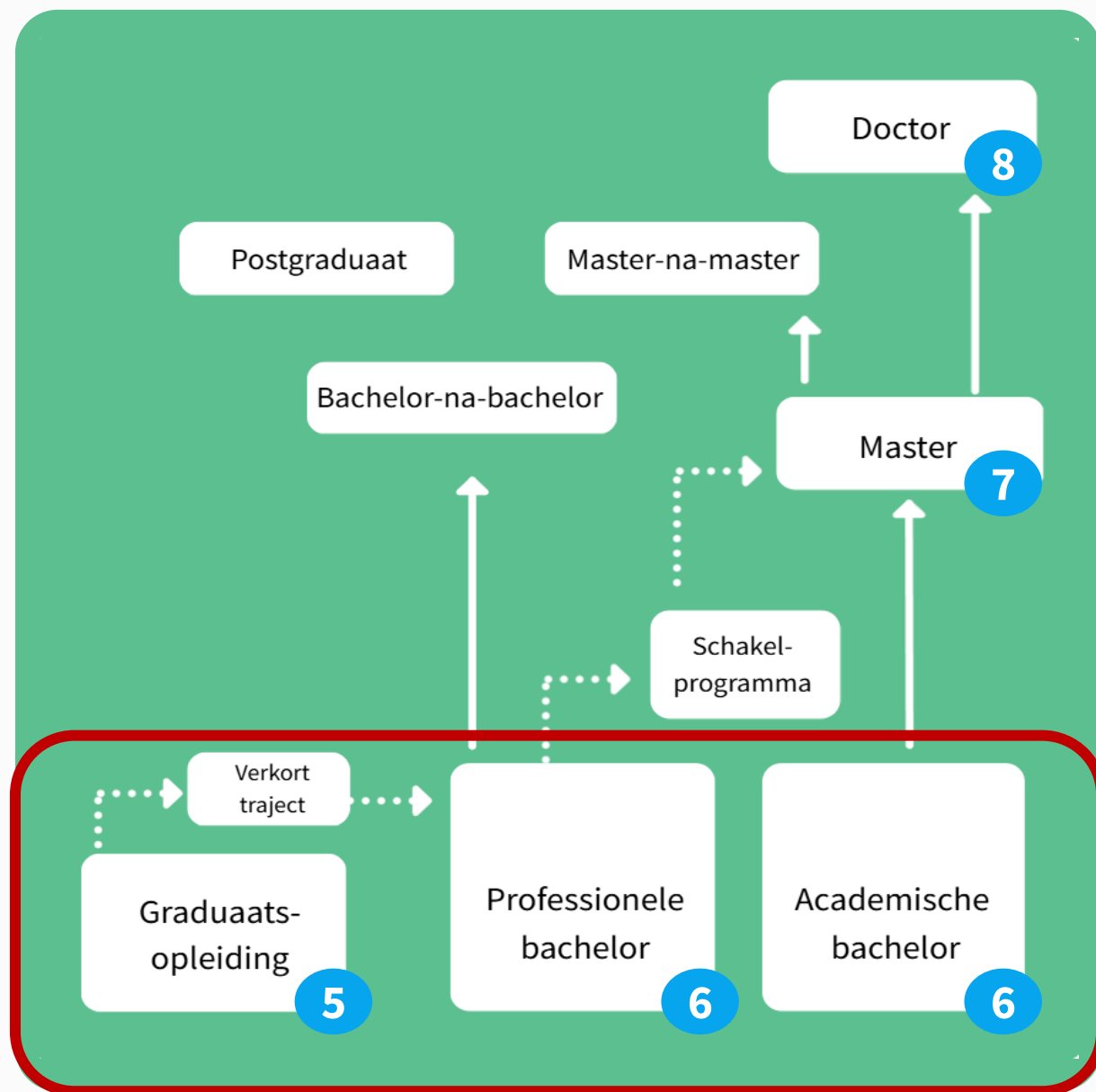
VDAB

Studeren buiten VL

en meer ...

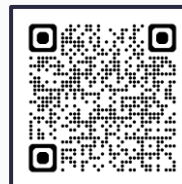
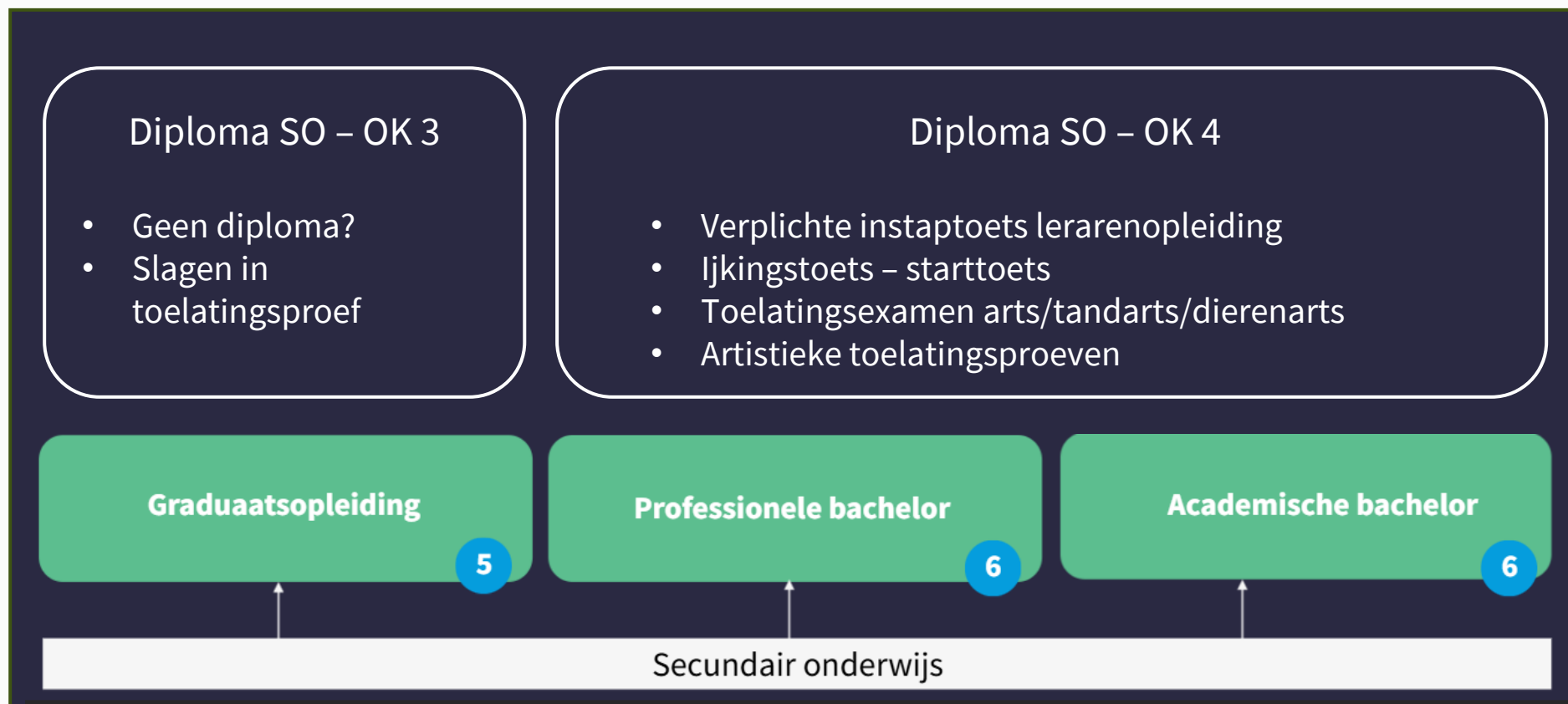

Hoger onderwijs in Vlaanderen

Toelating tot hoger onderwijs

Graduaatsopleiding

- Toelating? (3 mogelijkheden)
 - Diploma Secundair onderwijs (minstens OK3)
 - Studietoelatingsschrift van het 2de leerjaar van de 3de graad van het secundair onderwijs, behaald minstens 3 jaar voor inschrijving in graduaatsopleiding
 - Slagen voor de toelatingsproef
- Wat?
 - Hoger beroepsonderwijs
 - Praktijkgericht = sterk gericht op werkplekleren
 - 90 of 120 studiepunten (=standaardtraject van 1,5 of 2 jaar)

Graduaatsopleiding

- Waar?
 - Hogeschool
- Diploma?
 - Diploma van gegradueerde
 - Onderwijskwalificatie 5 binnen de VKS
- Wat daarna?
 - Gaan werken
 - Verder studeren
 - Schakeljaar (= “verkort traject”) als opstap naar professionele bachelor
 - Andere opleiding

Graduaatsopleiding

Biotechniek

Laboratoriumassistentie **S**
Productiebeheer **S**

Gezondheidszorg

Basisverpleegkunde

Handelswetenschappen en Bedrijfskunde

Accounting administration
Digitale vormgeving **S**
HR-support
Juridisch-administratieve ondersteuning
Logies-, restaurant- & cateringmanagement : Catering
Logies-, restaurant- & cateringmanagement : Logiesmanagement
Logies-, restaurant- & cateringmanagement : Restaurantmanagement
Marketing- en communicatiesupport : Communicatiesupport
Marketing- en communicatiesupport : Marketingsupport
Programmeren **S**
Retailmanagement
Sales Support
Systeem- en netwerkbeheer **S**
Transport en logistiek : Douanedeclaratie
Transport en logistiek : Luchtvracht
Transport en logistiek : Magazijnbeheer
Transport en logistiek : Spoorvervoer
Transport en logistiek : Terminalbeheer
Transport en logistiek : Wegvervoer
Travel support
Verkeerskunde en mobiliteit
Verzekeringen

Industriële wetenschappen en Technologie

Bouwkundig tekenen **S**
Digitale vormgeving **S**
Elektromechanische systemen : Meet- en regeltechnieken **S**
Elektromechanische systemen : Onderhoudstechnieken **S**
Hernieuwbare energiesystemen **S**
HVAC-systemen : Klimatisatiesystemen **S**
HVAC-systemen : Verwarmings- en sanitaire systemen **S**
Internet of Things **S**
Productiebeheer **S**
Programmeren **S**
Voertuigtechnieken : Agrarische en industriële voertuigen **S**
Voertuigtechnieken : Brom- en motorfietsen **S**
Voertuigtechnieken : Personenwagens en lichte bedrijfsvoertuigen **S**
Voertuigtechnieken : zonder specifieke afstudeerrichtingen **S**
Voertuigtechnieken : Zware bedrijfsvoertuigen **S**
Werforganisatie : Wegenbouw **S**
Werforganisatie : Woningbouw **S**
Werkvoorbereiding hout **S**

Muziek en Podiumkunsten

Podium- en eventtechnieken

Onderwijs

Educatief graduaat in het secundair onderwijs

Sociaal-agogisch werk

HR-support
Informatiebeheer: bibliotheek en archief : Archief
Informatiebeheer: bibliotheek en archief : Bibliotheek
Informatiebeheer: bibliotheek en archief : Erfgoedregistratie
Maatschappelijk werk
Orthopedagogische begeleiding
Sociaal-cultureel werk
Syndicaal werk

Professionele bachelor

- Toelating?
 - Diploma Secundair onderwijs (OK4)
 - Voor lerarenopleiding: verplichte starttoets
 - Resultaat niet bindend voor inschrijving => Verplichte remediëring
 - Eventueel artistieke bekwaamheidsproef
- Wat?
 - Gericht op de beroepspraktijk
 - standaardtraject is 3 jaar (180 stp)
 - uitzondering Verpleegkunde en Musical: 4 jaar (240 stp)
 - Theorie wordt concreet en praktijkgericht behandeld (stage)
 - Nauw contact met docenten

Professionele bachelor

- Waar?
 - Hogeschool
 - School of arts
- Diploma?
 - Professionele bachelor
 - Onderwijskwalificatie 6 op de VKS
- Wat daarna?
 - Gaan werken
 - Verder studeren:
 - Andere opleiding
 - Schakelprogramma: opstap naar master
- Welke richtingen?
 - Heel uitgebreid, overzicht via [Onderwijskiezer.be](https://onderwijskiezer.be)

Academische bachelor

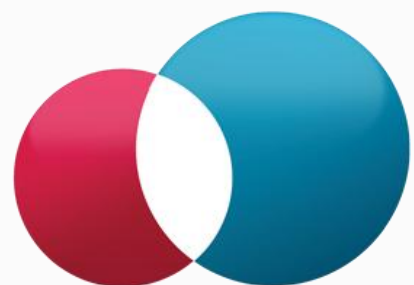
- Toelating?
 - Diploma Secundair onderwijs (OK4)
 - Artistieke bekwaamheidsproeven bij kunstrichtingen
 - Toelatingsexamen voor geneeskunde, tandheelkunde en diergeneeskunde
 - Starttoets
 - Verplicht maar niet bindend, wel verplichte remediëring
 - IJkingstoets
 - Niet verplicht, niet bindend
- Wat?
 - Voorbereiding op Masteropleiding
 - 180 studiepunten = standaardtraject van 3 jaar
 - Theoretisch en wetenschappelijk gericht
 - Grotere afstand tot docenten, begeleiding is vraaggestuurd

Academische bachelor

- Waar?
 - Universiteit
 - School of arts
 - Hogere Zeevaartschool
 - KMS (koninklijke militaire school)
- Diploma?
 - Academische bachelor
 - Onderwijskwalificatie 6 op de VKS
- Wat daarna?
 - Verder studeren in een Masteropleiding
- Welke richtingen?
 - Heel uitgebreid, overzicht via [Onderwijskiezer.be](https://onderwijskiezer.be)

Verplichte starttoetsen academische bachelor

STARTTOETS
IJKINGSTOETS

www.ijkingstoets.be

Artificiële intelligentie

Bio-ingenieurswetenschappen (bio-ingenieur)

Biochemie en Biotechnologie

Biologie

Biomedical Sciences (English)

Biomedische wetenschappen

Biowetenschappen (industrieel ingenieur)

Chemie

Computerwetenschappen (Informatica)

Engineering technology (industrieel ingenieur - English)

Farmaceutische wetenschappen

Fysica (en sterrenkunde)

Geologie, geografie (en geomatica) of geowetenschappen

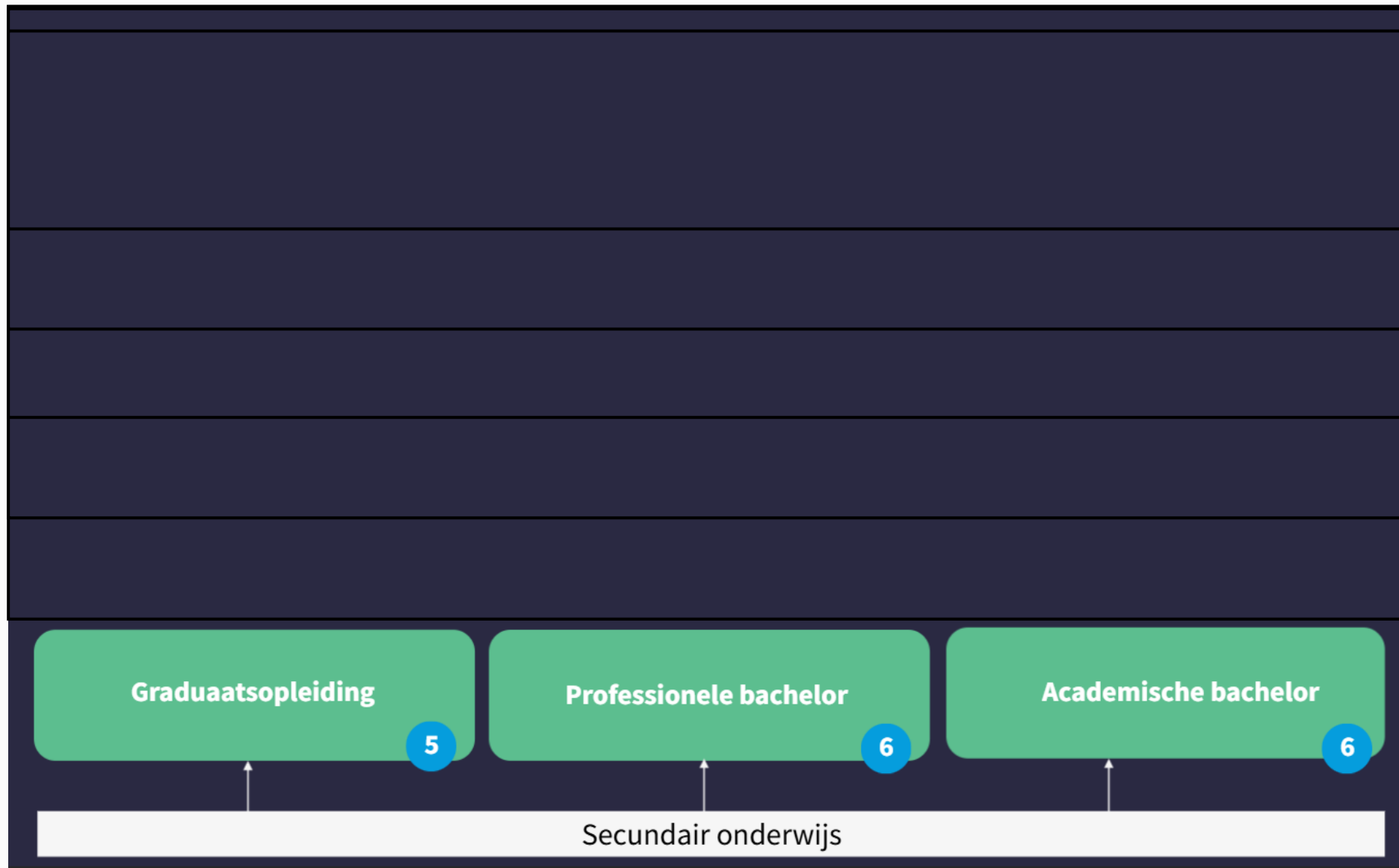
Industriële wetenschappen (industrieel ingenieur)

Ingenieurswetenschappen (burgerlijk ingenieur)

Ingenieurswetenschappen: architectuur (burgerlijk ingenieur-architect)

Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie

Wiskunde (en data science)

Master

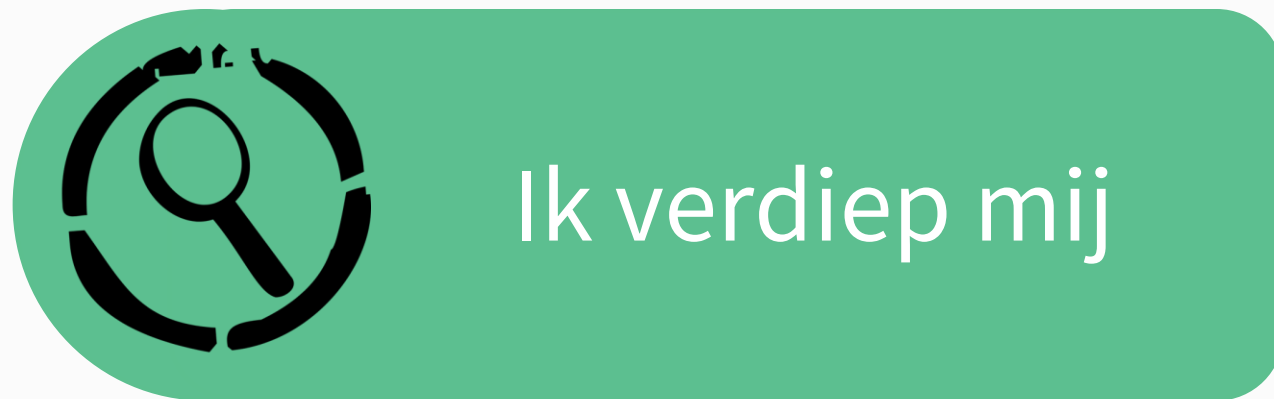
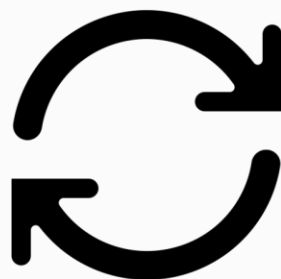
- Toelating?
 - Academische bachelor in dezelfde richting
 - Academische bachelor in een andere richting mits voorbereidingsprogramma
 - Professionele bachelor mits schakelprogramma
- Wat?
 - Minstens 60 studiepunten = standaardtraject van 1 jaar
 - Academisch gericht, dwz theorie en wetenschappelijk onderzoek
 - Wordt afgesloten met een masterproef

Master

- Waar?
 - Universiteit
 - School of arts
 - Hogere Zeevaartschool
 - KMS (koninklijke militaire school)
- Diploma?
 - Master
 - Onderwijskwalificatie 7 op de VKS
- Wat daarna?
 - Gaan werken
 - Verder studeren
- Welke richtingen?
 - Heel veel, overzicht via

[Onderwijskiezer.be](https://onderwijskiezer.be)

Twee belangrijke begrippen in het hoger onderwijs

Studiepunten

- Graduaat
- Professionele bachelor
- Academische bachelor
- Master

- Rekeneenheden binnen het hoger onderwijs
- Drukken het gewicht van een opleidingsonderdeel uit
- 1 studiepunt = 25 à 30 uur studietijd
- Studietijd is de tijd die je besteedt aan lessen volgen, je (thuis) voorbereiden en studeren, papers, oefeningen of andere opdrachten maken en examens afleggen.

Even rekenen...

- 1 studiepunt = 25 à 30 uur studietijd
- 60 studiepunten = 1500 à 1800 uur
- Academiejaar = 40 weken
- Gemiddeld = 45u/week tijdsinvestering

Wat betekent slagen
in hoger onderwijs ?

Studiepunten

Een voorbeeld →

**Deze student is niet geslaagd
voor 2 opleidingsonderdelen**
(totaal van 9 studiepunten)

→ Geslaagd voor 51 studiepunten

Vaak zal je voor een beperkt aantal
studiepunten kunnen gedelibereerd /
getolereerd worden, maar dan komen
die niet terug bij je leerkrediet.

1 ^e jaar PBA Logopedie	Studiepunten	Behaald op 20
Biomedische wetenschappen	3	12
Gehoort: assessment	4	10
Lezen en spellen	6	8
Methodisch werken in logopedie en audiologie	5	14
Mondeling en schriftelijke vaardigheden 1	4	11
Normale spraak- en taalontwikkeling	3	12
Professionele identiteit en werkplekieren 1	6	13
Psychologie	3	9
Specifieke doelgroepen	3	10
Spraak en taal bij het jonge kind	4	13
Spraak en taal bij het oudere kind	8	16
Stem: assessment en therapie 1	3	11
Toegepaste anatomie en fysiologie	5	12
Wetenschappelijk denken en evidence- based handelen	3	11

De 'knip'

- Manier van de overheid om studievoortgang te bewaken
 - Toegang tot 3de jaar
 - Je MOET geslaagd zijn voor alle vakken van het 1ste jaar
- Heb je nog leerkrediet? Een andere opleiding kan nog

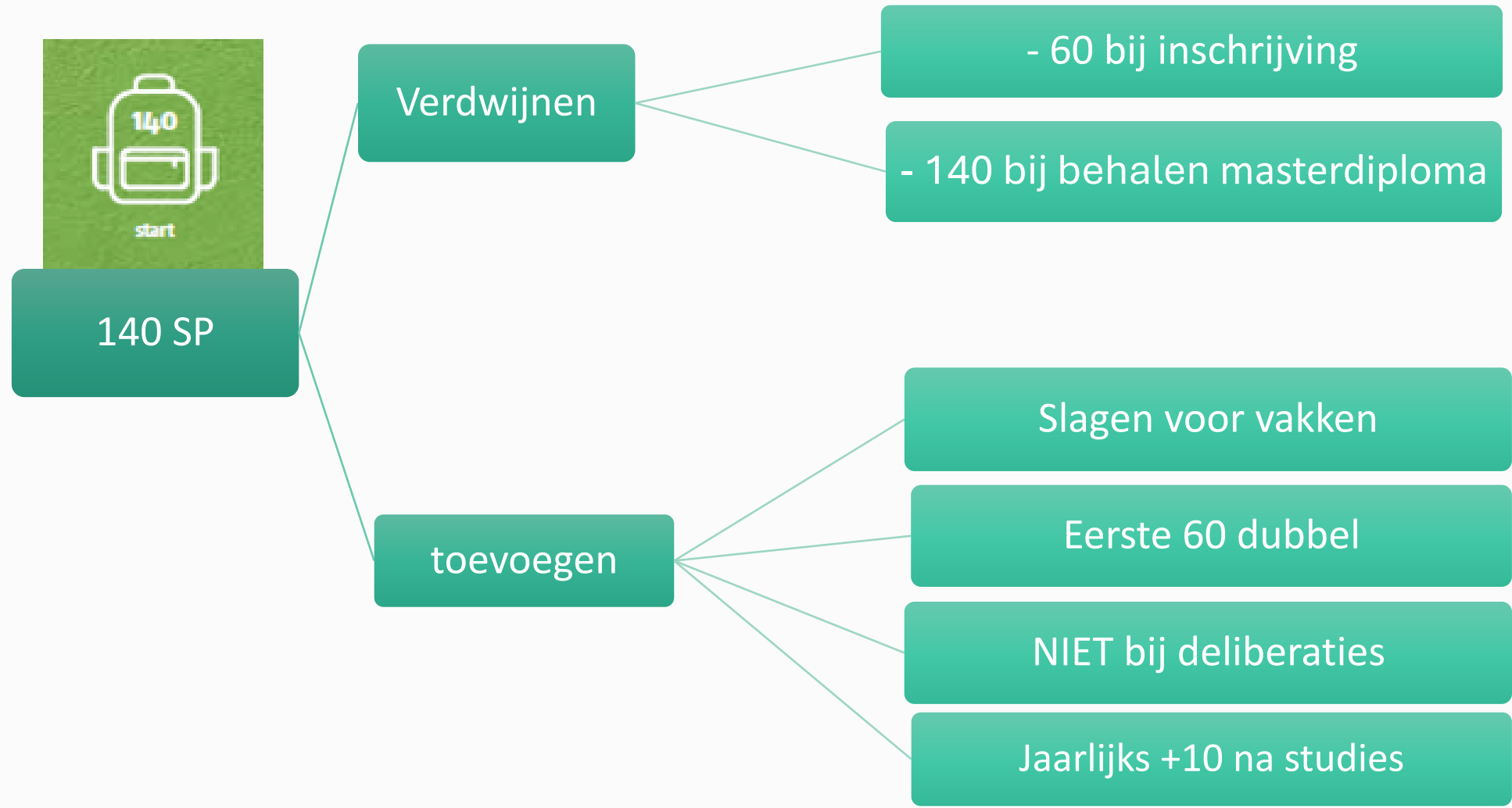

- Bij de start van je studies krijg je een leerkrediet van 140 studiepunten.
- Je zet studiepunten in wanneer je je inschrijft voor een opleiding of opleidingsonderdeel.
- Ben je geslaagd, dan krijg je dit aantal studiepunten terug.
- Ben je niet geslaagd, dan verlies je deze studiepunten.
- Je leerkrediet weerspiegelt dus je studiesucces.
- Blijven studeren zonder resultaat te boeken, kan niet.

Leerkrediet

- Professionele bachelor
- Academische bachelor
- Master

Leerkrediet

Studeren in...

Secundair onderwijs

7de jaren
gericht op
arbeidsmarkt

7de jaren
gericht op
hoger onderwijs

Hoger onderwijs

Graduaat

Professionele
bachelor

Academische
bachelor

Andere opleidingen

Uniformberoepen

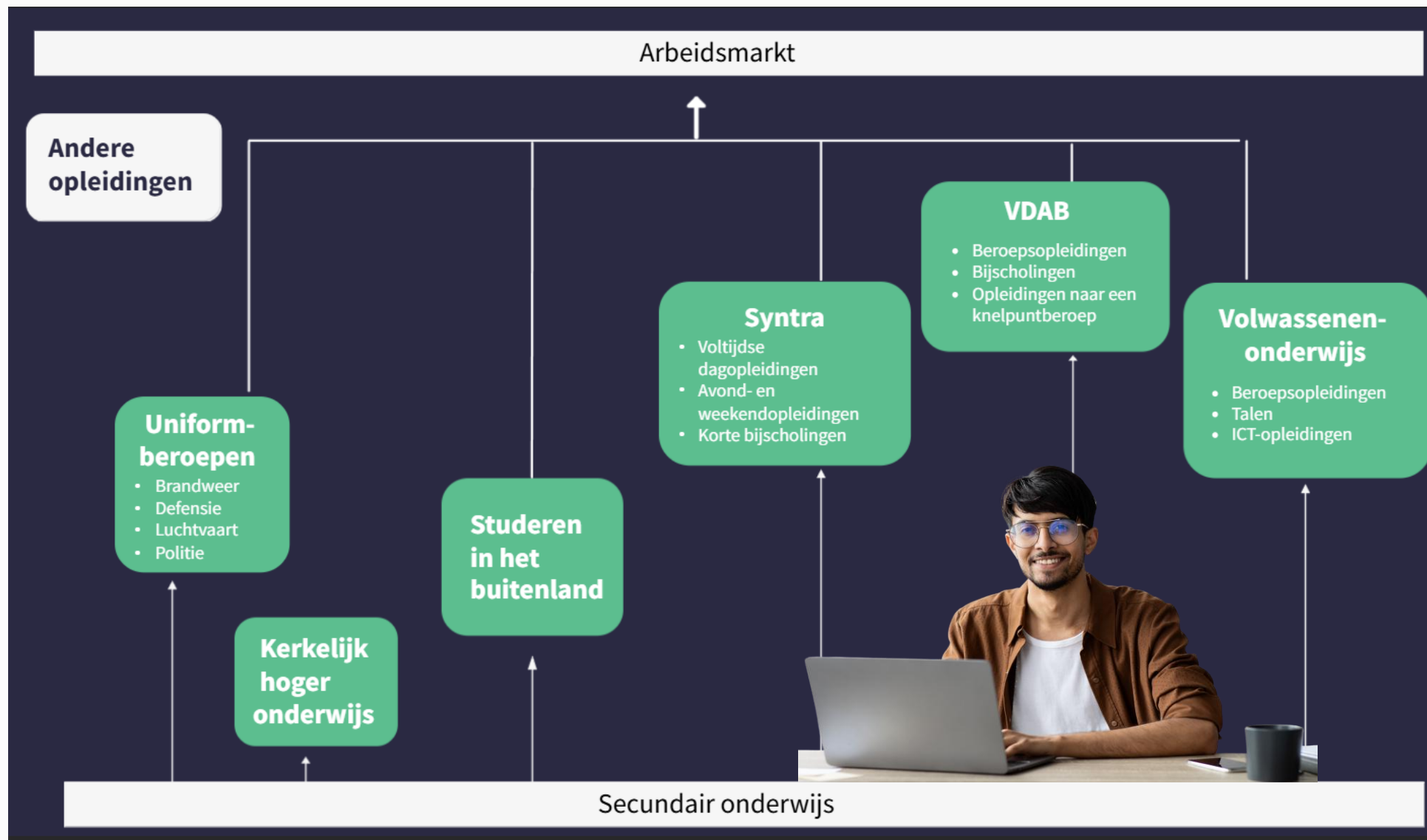
Volwassenenonderwijs

Syntra

VDAB

Studeren buiten VL

en meer ...

Studeren in...

Secundair onderwijs

7de jaren
gericht op
arbeidsmarkt

7de jaren
gericht op
hoger onderwijs

Hoger onderwijs

Graduaat

Professionele
bachelor

Academische
bachelor

Andere opleidingen

Uniformberoepen

Volwassenenonderwijs

Syntra

VDAB

Studeren buiten VL

en meer ...

Secundair onderwijs

7de jaren
gericht op
arbeidsmarkt

7de jaren
gericht op
hoger onderwijs

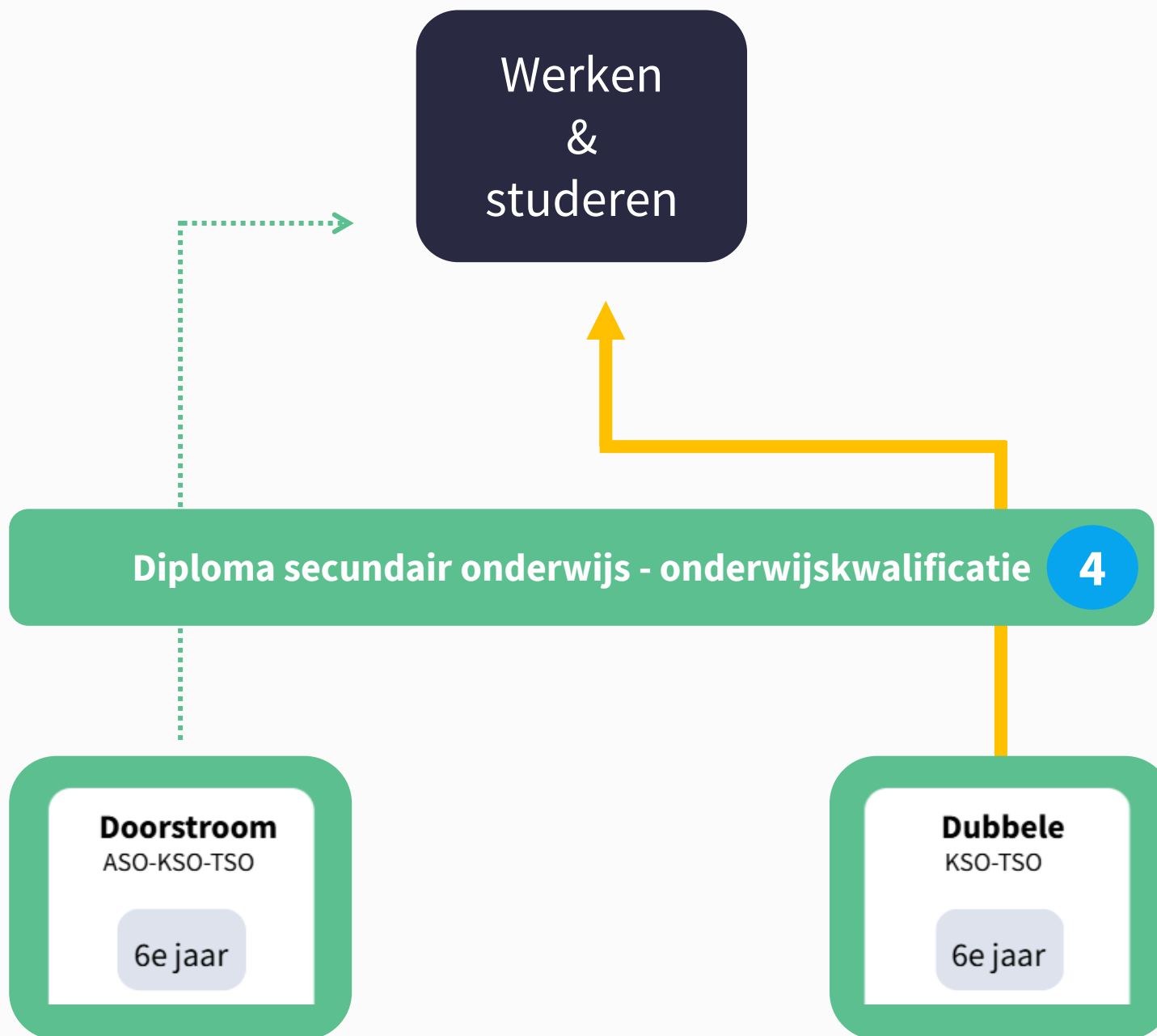
Secundair onderwijs

7de jaren
gericht op
arbeidsmarkt

7de jaren
gericht op
hoger onderwijs

Infomoment voor schoolverlaters
Focus op opleidingen anders dan hoger
onderwijs of gaan werken

Donderdag 22 oktober 2026 om 20.00 u.

In het **hoger onderwijs** kan je werken en studeren in veel opleidingen combineren.

werkstudent

afstandsonderwijs

zelfstudie

avond-&weekend
onderwijs

Werken
&
studeren

Ook bij de **andere
opleidingen** vind je
combinaties

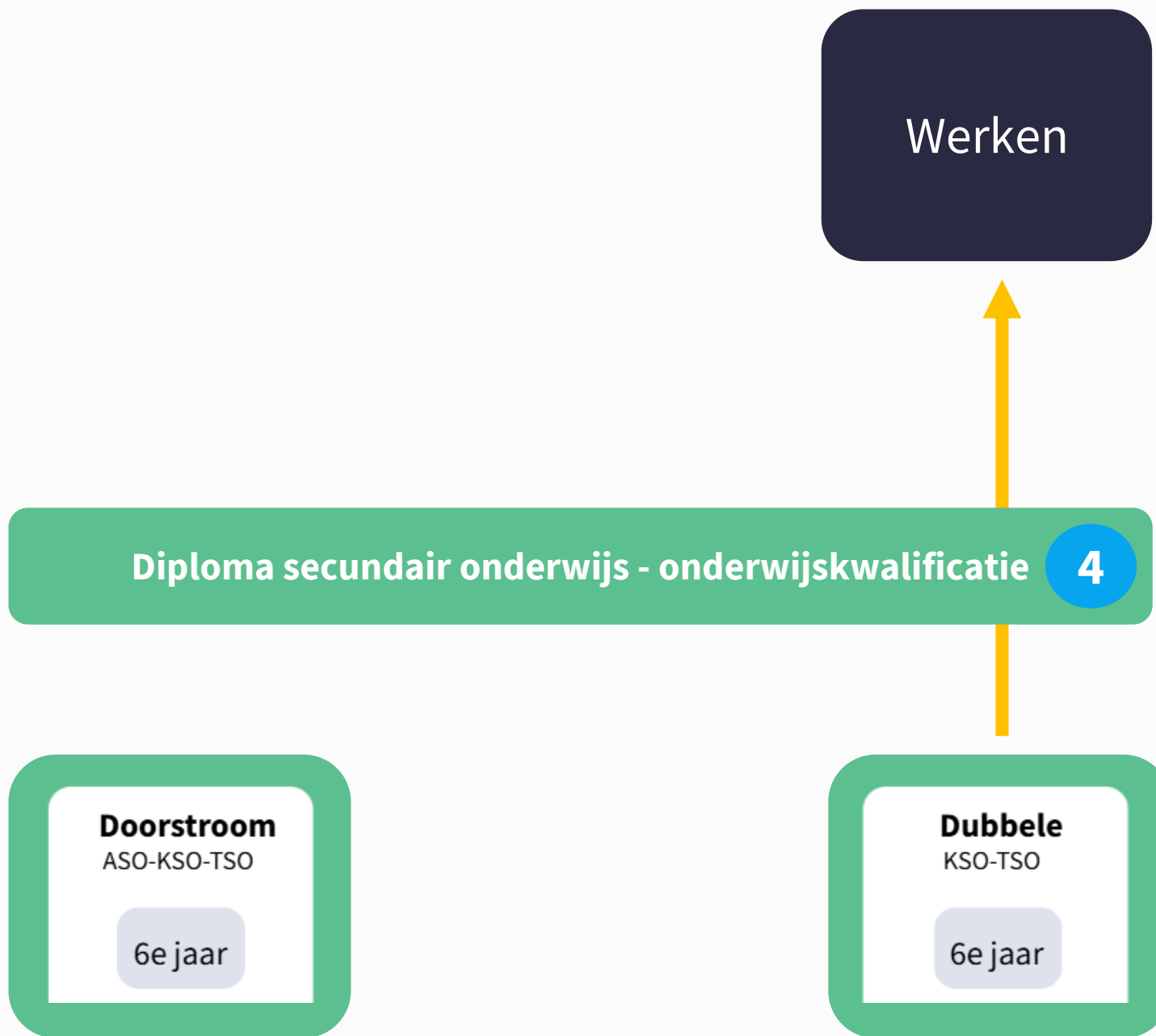
duaal leren in SO

volwassenenonderwijs

avondopleidingen Syntra

VDAB opleidingen

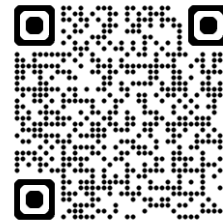
Welk beroep ?

Job zoeken

Schrijf je in !

Uitkering ?

Werken

Informatie over **beroepen en vacatures** vind je bij VDAB

Deze organisatie en bv. ook vakbonden helpen je met **solliciteren**.

Je schrijft je in als werkzoekende:

- om **jobaanbiedingen** te krijgen,
- om je **beroepsinschakelingstijd** te laten starten. Deze periode moet je doorlopen voor je aanspraak kan maken op een uitkering.

De RVA, de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening bepaalt of je recht hebt op een **uitkering** als je niet meteen werk vindt.

Studeren kost geld

- Inschrijvingsgeld 2026-2027
 - Niet-beurstariefstudent: € 1157,00
 - Bijna-beurstariefstudent: € 611,00
 - Beurstariefstudent: € 136,50
- Andere kosten
 - Studiemateriaal zoals boeken,...
 - Evt stagekledij
 - Vervoerskosten
 - Evt huur kot
- www.studietoelagen.be
- www.centenvoorstudenten.be

Je staat er niet alleen voor

- Dienst voor studentenvoorziening (StuVo) van de hogeschool of universiteit
 - Sociale dienst
 - Studentenbegeleiding
 - Sport, cultuur en ontspanning
 - ...
- Steunpunt voor Inclusief Hoger onderwijs (SIHO)
 - Ondersteuning van studenten met specifieke noden
 - www.siho.be

Informatie
of
hulp nodig ?

- Onderwijskiezer
- Brochure 'Wat na secundair onderwijs'
- Brochures en websites van hogescholen en universiteiten
- SID-in
- Jobbeurzen
- CLB chat.be

mijnkeuze.onderwijskiezer.be

Wat vond jij van deze infoavond?

Nog info nodig?

- www.vrijclbanker.be
- www.go-clbprisma.be

